EUROOPAN PARLAMENTTI

2004 *2009*

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

2007/2196(INI)

25.9.2007

MIETINTÖLUONNOS

diplomaatti- ja konsuliviranomaisten Euroopan unionin kansalaisille antamasta suojelusta kolmansissa maissa
(2007/2196(INI))

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

Esittelijä: Ioannis Varvitsiotis

SISÄLTÖ

Sivu

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS 3

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

diplomaatti- ja konsuliviranomaisten Euroopan unionin kansalaisille antamasta suojelusta kolmansissa maissa
(2007/2196(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon komission vihreän kirjan diplomaatti- ja konsuliviranomaisten Euroopan unionin kansalaisille antamasta suojelusta kolmansissa maissa (KOM(2006)0712),

– ottaa huomioon työjärjestyksen 45 artiklan

– ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan mietinnön ja ulkoasiainvaliokunnan ja oikeudellisten asioiden valiokunnan lausunnot (A6-0000/2007),

A. toteaa, että jäsenvaltiot ovat hyvin vaihtelevasti edustettuina kolmansissa maissa,

B. huomauttaa, että vain kolmella maailman maalla (Kiina, Venäjä ja Yhdysvallat) on diplomaatti- ja konsuliedustusto jokaisessa EU-jäsenvaltiossa, että 107 maassa on enintään 10 valtion edustusto ja että tietyissä suosituissa matkakohteissa, kuten Malediiveilla, edustusta ei ole lainkaan,

C. toteaakin, että koska matkailevien unionin kansalaisten määrä on kasvanut räjähdysmäisesti – 180 miljoonaa myytyä matkalippua vuonna 2006 – ja koska heitä asuu yhä enemmän unionin alueen ulkopuolella, unionin läsnäolo Euroopan komission lähetystöjen välityksellä voitaisiin ottaa huomioon pyrittäessä yhdistämään voimavaroja jäsenvaltioiden konsuli- ja diplomaattiverkostojen rajoitusten kompensoimiseksi,

D. ottaa huomioon, että yhteisön säännöstö asiassa ei ole kovin kehittynyttä vaan rajoittuu diplomaatti- ja konsuliedustustojen Euroopan unionin kansalaisille antamasta suojelusta 19. joulukuuta 1995 tehtyyn neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätökseen 95/553/EY[1] ja jäsenvaltioiden tietojenvaihtoon unionin neuvostoon perustetussa konsuliyhteistyöstä vastaavassa työryhmässä (COCON), jonka tarkoituksena on jäsentää tietojenvaihtoa parhaista kansallisista toimintatavoista,

E. ottaa huomioon komission aloitteen ja pyrkimyksen antaa vihreällä kirjallaan konkreettista sisältöä EY:n perustamissopimuksen 20 artiklalle (joka tunnetaan huonosti), jossa todetaan jokaisen Euroopan kansalaisen oikeus nauttia kaikissa maissa, joissa hänen kotijäsenvaltiollaan ei ole suurlähetystöä tai konsuliedustusta, diplomaatti- ja konsuliviranomaisten suojelua syrjimättömyysperiaatteen mukaisesti,

F. toteaa, että näin toimiessaan komissio

- tähdentää Euroopan unionin perusoikeuskirjan 46 artiklaa, jossa unionin kansalaisille myönnetään oikeus diplomaatti- ja konsulisuojeluun heille kuuluvana perusoikeutena,
- täyttää velvollisuutensa tarkistaa toukokuussa 2002 voimaan tullutta päätöstä 95/553/EY viiden vuoden kuluttua voimaantulosta,

[1] EYVL L 314, 28.12.1995, s. 73.

- ennakoi viidettä kertomusta unionin kansalaisuudesta, joka tarjoaa oivallisen tilaisuuden ilmoittaa aloitteista, joilla vakiinnutetaan todellinen oikeus diplomaatti- ja konsulisuojeluun,

G. katsoo kuitenkin, että olemassa olevia oikeudellisia puitteita on tähän asti tulkittu rajoittavasti ja diplomaatti- tai konsulisuojelun on katsottu kuuluvan yksinomaan hallitusten välisiin suhteisiin, joita säännellään Wienin yleissopimuksella eikä EY:n perustamissopimuksen 20 artiklalla,

H. toteaa, että diplomaatti- ja konsulisuojelun luonteessa, rakenteessa ja menettelyjen aloittamisessa on tosiaan eroja, sillä konsulisuojelu voi joissain tapauksissa olla pakollista kun taas diplomaattisuojelu on aina harkintavallan alaista tai kuuluu vähintäänkin valtioiden kahdenvälisten suhteiden piiriin,

I. huomauttaa sitä vastoin, että Maastrichtin sopimuksessa luotiin jäsenvaltioiden kansalaisuudesta johdettu Euroopan kansalaisuus, johon liittyvä diplomaatti- ja konsulisuojelu olisi nyt pyrittävä yhdenmukaistamaan, sillä se on olennainen vaihe oikeus- ja sisäasioiden yhteistyön yhteisöllistämisessä,

J. katsoo, että näiden näkymien vuoksi on viipymättä luotava vuoden 1995 päätöksen tarkistamisen edellytykset, jotta sitä voidaan laajentaa niin, että diplomaattisuojelu kiistatta sisältyy siihen,

K. huomauttaa, että jäsenvaltiot ovat jo tehneet aloitteita – esimerkiksi pilottivaltiosta ja yhteisistä simulointiharjoituksista – jotta kriisitilanteisiin ja/tai poikkeusolosuhteisiin pystytään reagoimaan paremmin, ja että komissio voisi antaa panoksensa arviointiin,

L. toteaa, että olemassa olevia, esimerkiksi kunniakonsuleiden verkkoja ei vielä hyödynnetä täysimittaisesti ja että ne ovat arvokas resurssi, jota olisi tuettava riittävästi,

1. hyväksyy varauksetta komission aloitteen, jossa ei tyydytä tulkitsemaan EY:n perustamissopimuksen 20 artiklaa minimaalisesti vaan halutaan luoda perusta jokaisen Euroopan kansalaisen todelliselle yhdenmukaistetulle perusoikeudelle nauttia diplomaatti- ja konsulisuojelua;

2. tukee komissiota sen ponnisteluissa laatia kunnianhimoinen pitkän aikavälin toimintasuunnitelma, jossa tiedotus ja viestintä ovat avaintekijöitä;

3. suosittaa komissiolle, että lisäksi, että se antaa EY:n perustamissopimuksen 22 artiklan mukaisesti kolmivuotiskertomuksen unionin kansalaisuudesta, se ehdottaisi viipymättä neuvostolle yhteisten käsitteiden ja sitovien suuntaviivojen hyväksymistä, jotta välttämätön yhdenmukaistamisprosessi saadaan alulle;

4. kannustaa komissiota luomaan jo tässä vaiheessa rationalisoidun rakenteen, jonka avulla resurssit saadaan välittömästi yhteiskäyttöön, ja tehostamaan parhaiden käytänteiden vaihtoa määrittämällä viipymättä kaikki alalla käytettävissä ja käyttöönotettavissa olevat julkiset ja yksityiset resurssit sekä aloittamaan erityyppisen yhteistyön niiden lukuisten toimijoiden (jäsenvaltioiden mutta myös kunniakonsuleiden, alue- ja paikallisyhteisöjen

ja kansalaisjärjestöjen) kesken, jotka vastauksessaan komission kyselyyn ilmoittautuivat vapaaehtoiseksi jakamaan työn;

5. pyytää komissiota tehostamaan viestintää ja tiedotusta, etenkin

   - ottamalla käyttöön yhteiseurooppalaisen palvelupuhelinnumeron, joka tarjoaa kaikille unionin kansalaisille yhteyden tiedotuskeskukseen, josta he saavat kaikki tarvittavat tiedot kriittisessä tilanteessa, jossa konsulisuojeluprosessi käynnistetään, ja eritenkin ajantasaisen yhteistietoluettelon jäsenvaltioiden suurlähetystöistä ja konsulaateista, joihin heillä on oikeus ottaa yhteyttä;

   - tiedottamalla matkailualan ammattilaisille, jotka tarjoavat unionin kansalaisille kolmansissa maissa lyhyt- tai pitkäkestoisia palveluita, toimittamalla heille kunkin alan tarpeisiin mukautettuja esitteitä;

   - luomalla komission alaisuuteen yhdenmukaistetun matkailutietosivuston, johon kootaan tiedot ja/tai jossa esitetään yhteenvedot kunkin jäsenvaltion julkaisemista matkustustiedotteista;

6. kehottaa komissiota antamaan jäsenvaltioille suosituksen, jossa niitä kehotetaan sisällyttämään kansalaistensa passeihin EY:n perustamissopimuksen 20 artiklan suora lainaus;

7. pyytää komissiota EY:n perustamissopimuksen 192 artiklan toisen kohdan nojalla tekemään Euroopan parlamentille ehdotuksen päätöksen 95/553/EY muuttamiseksi siten, että siihen sisällytetään nimenomaisesti
   – diplomaattisuojelu
   – ruumiiden tunnistaminen ja kuljettaminen kotimaahan
   – ennakonantamismenettelyjen yksinkertaistaminen;

8. tukee selkeästi Barnierin raportissa ilmoitettua aloitetta perustaa yhteisiä toimistoja neljälle kokeilualueelle (Karibianmeri, Balkanin niemimaa, Intian valtameri ja Länsi-Afrikka) ja kannustaa komissiota aloittamaan yhtä aikaa yhteisten toimistojen perustamisen kanssa mainituilla alueilla asuville unionin kansalaisille suunnatun tiedotuskampanjan, jotta he hoitaisivat tarvittavat rekisteröintimuodollisuudet;

9. katsoo, että siihen asti kunnes yhteiset toimistot avataan ja ne kykenevät hoitamaan keskeiset konsulitehtävät (viisumien myöntäminen, asiakirjojen laillistaminen jne.), komission olisi osallistuttava jäsenvaltioiden ponnisteluihin yhteistyön parantamiseksi erityisesti
   - pilottivaltioiden johdolla suoritettujen harjoitusten ja simulointien arvioinnissa ja analysoinnissa koordinointi- ja reagointikapasiteetin parantamiseksi entisestään poikkeusolosuhteissa
   - jäsenvaltioiden logistisen kapasiteetin ja pelastustoimen resurssien koordinoinnissa ja tarjoamisessa käyttöön;

10. kehottaa komissiota myös hyödyntämään mahdollisimman suuressa määrin koulutusta ja

teknologiaa tiettyjen puutteiden paikkaamisessa ja/tai tehostamaan tiettyjen, vielä vajaakäytettyjen resurssien käyttöä; katsoo, että tätä varten komission olisi erityisesti otettava käyttöön varoja, joilla rahoitetaan jäsenvaltioiden kokeneiden diplomaattien ja konsulivirkamiesten antamaa erityisalan koulutusta kolmansissa maissa jo toimiville kunniakonsuleille; katsoo, että mainittua koulutusta olisi tarjottava myös Euroopan unionin toimihenkilöille sitten, kun yhteiset toimistot ja unioni lähetystöt alkavat tosiasiassa hoitaa tähän mennessä yksinomaan jäsenvaltioiden edustustojen hoitamia konsulitehtäviä;

11. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.